

ЗВІТ по завершенню НДР

«Хронопсихологічне прогнозування особливостей розвитку та психосоматичного стану осіб із особливими потребами»

(номер державної реєстрації НДР: 0116U005588)

Керівник наукового дослідження:

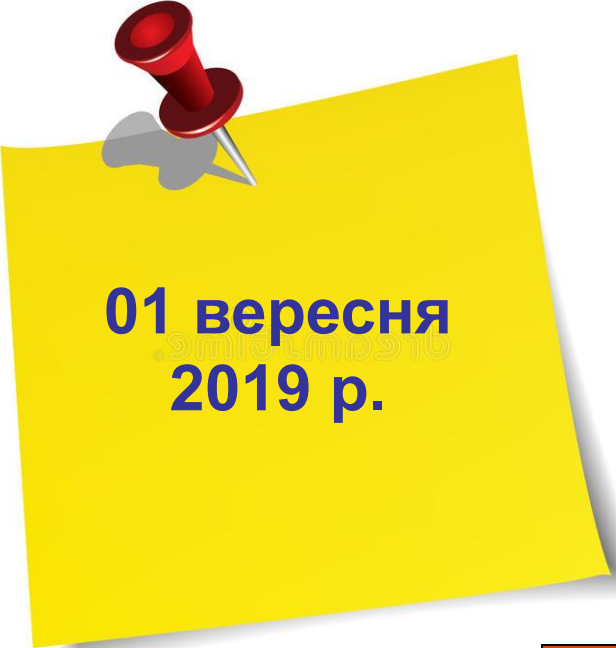

**Ірина Іванівна
Савенкова**
(д. психол.н., професор)

Термін виконання дослідження:

**01 вересня
2019 р.**

**01 вересня
2021 р.**

**Об'єкт
дослідження:**

**психосоматичні особливості осіб із
особливими потребами.**

Предмет дослідження:

**хронопсихологічне прогнозування
особливостей розвитку та
психосоматичного стану даної
категорії осіб.**

**Мета
дослідження:**

**розробка наукової
концепції
хронопсихологічного
прогнозування
особливостей розвитку та
психосоматичного стану
осіб із особливими
потребами.**

Завдання дослідження:

- 1. Визначення психолого-часових індикаторів розвитку особистості з особливими потребами та особливостей перебігу психосоматичних порушень даної категорії осіб.**
- 2. Виокремлення критеріїв діагностики особливостей прояву когнітивної та емоційної сфери, а також психосоматичного стану осіб із особливими потребами.**
- 3. Побудова індивідуального хронотипу осіб із особливими потребами в онтогенетичній розгортці з метою прогнозування прояву психосоматичних порушень.**

Завдання дослідження:

- 4. Розробка алгоритму хронопсихологічного прогнозування особливостей розвитку та психосоматичного стану осіб із особливими потребами.**
- 5. Практична апробація розробленого алгоритму на прикладі різних категорій осіб із особливими потребами.**
- 6. Створення системної моделі функціонування та психологічного супроводу осіб із особливими потребами.**
- 7. Розробка системи корекційних заходів психологічної реабілітації даної категорії осіб та програми психопрофілактики психосоматичних порушень.**

Гіпотеза дослідження:

**особливості психологічного та
соматичного розвитку осіб із
особливими потребами мають
розглядатись у контексті
системного підходу шляхом
створення системної моделі
функціонування та
психологічного супроводу такої
категорії населення.**

База дослідження:

- 1) Державна реабілітаційна установа «Центр комплексної реабілітації для дітей з інвалідністю «Мрія» (м. Миколаїв);
- 2) Медичний центр «Одрекс», м.Одеса;
- 3) Центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді (м. Миколаїв);
- 4) Комунальний заклад «Миколаївський центр соціально-психологічної реабілітації дітей» Миколаївської обласної ради (м. Миколаїв).

Наукова новизна:

**розроблено алгоритм
психодіагностики
(з урахуванням
психосоматичного стану і
системної діагностики
особливих потреб) та
психологічного супроводу
осіб із особливими
потребами в контексті
психології часу.**

Методологія дослідження:

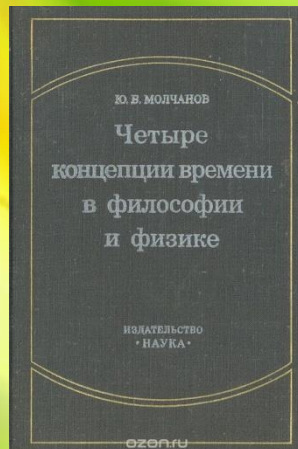

реляційна концепція часу

(П. Фресс, Дж. Драйзер, Ю. Молчанов,
Д. Елькін);

закон переживання часу

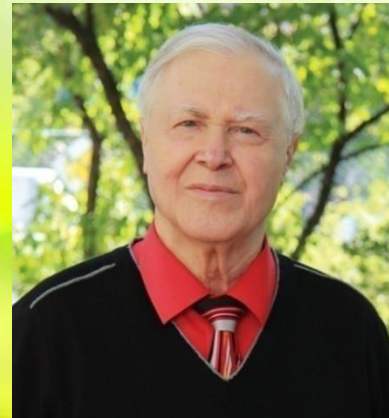
(Б. Цуканов);

Методологія дослідження:

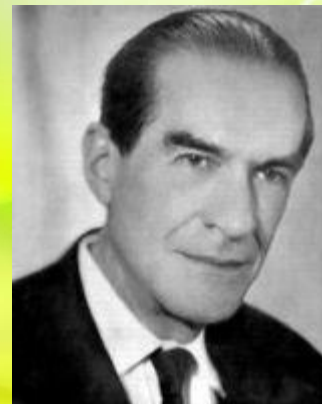
- концепція суб'єктивного теперішнього (О. Полунін);
- системний підхід у психології та психофізіології (П. Анохін, Б. Ломов, С. Максименко, О. Кокун, В. Мерлін та ін.);

Методологія дослідження:

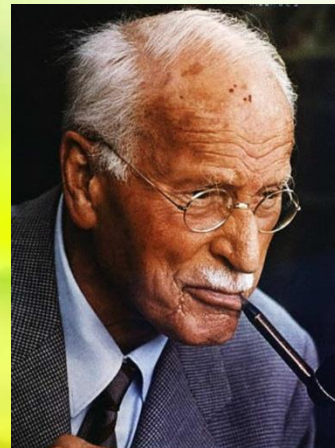
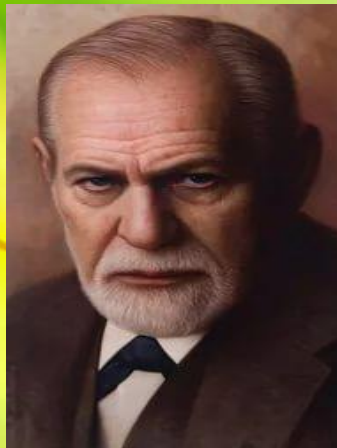
- теоретичні положення психологічної теорії діяльності (Б. Ананьєв, Г. Балл, О. Леонтьєв, С.Рубінштейн, С. Максименко, В. Семиченко, В.Щадриков, О. Кокун);
- теорія психологічного дослідження (Б. Ананьєв, А.Анастасі, Л. Бурлачук, В. Ганзен, В. Дружинін, Б.Ломов, С. Максименко);

Методологія дослідження:

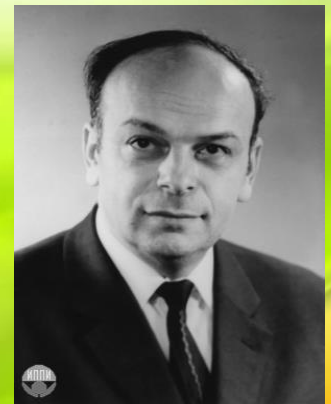
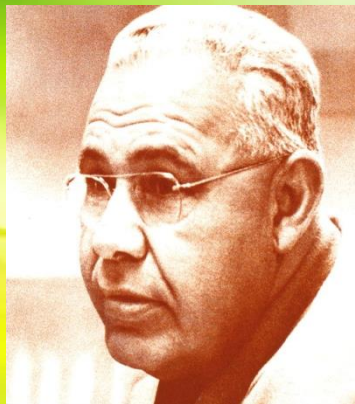
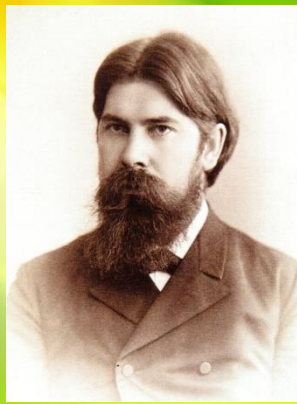
- **психоаналітичні концепції особистості**
(З. Фройд, У. Кенон, А. Адлер, К. Юнг, В. Райх, Х.Кронц, Ф. Перлз, Е. Берн, О. Лоуен);
- **концепція здоров'я, уявлення про специфіку діагнозу та корекцію психосоматичних розладів**
(Р. Баєвський, В. Казначеев, С. Семичов);

Методологія дослідження:

- **нейрогенні теорії патології** (І.Сєченов, І.Павлов, В.Бехтєрев, П. Анохін, К.Биков, Ю.Губачев, І.Курцин);
- **теорія про кортико-вісцеральне походження розладів** (К.Биков, І.Курцин);
- **концепція особистісних особливостей** (Ф. Данбар, Ф. Александер, С. Максименко, В. Симаненков, Ю.Губачев, О. Уголев, В. Дільман, Х. Фрайбергер).

Методи дослідження:

1. Теоретичні: аналіз наукової літератури за темою дослідження та узагальнення здобутої інформації, системний аналіз та інтерпретація отриманих даних, класифікація, структурно-функціональне моделювання.

A graphic illustration featuring a large, stylized sun with yellow and orange rays in the background. In the foreground, there are two paths leading towards the sun. On the left, a blue silhouette of a person is walking up a set of stairs with a blue handrail. On the right, a blue silhouette of a person in a wheelchair is moving up a ramp, also with a blue handrail. The entire scene is set against a white background with colorful, abstract shapes in shades of yellow, green, blue, and red behind the sun.

2. Емпіричні: спостереження, бесіда, ування, аналіз продуктів діяльності, тестові методики, експериментальний метод.

Анкета для братів/сестер дитини, яка має особливі потреби
«Актуальні потреби моєї сім'ї»

Прізвище _____ Ім'я _____
По батькові _____
Стать _____
Вік _____
Скільки дітей у Вашій сім'ї: _____
Якою за віком Ви є дитиною? (старшою, середньою, молодшою)

Інструкція: до Вашої уваги запропоновано перелік потреб, які у певній мірі важливі для кожного. Ретельно поміркуйте над змістом потреб і зазначте на поданому нижче відрізках позначкою «х» міру актуальності кожної саме для Вас.

1. Потреба в емоційному відгуку на негативні емоції

Не актуально

Актуально

2. Потреба в особистісному просторі

Не актуально

Актуально

3. Потреба в психологічній підтримці

Не актуально

Актуально

4. Потреба в увазі до себе, задоволенні власних потреб

Не актуально

Актуально

5. Потреба в увазі та любові з боку батьків

Не актуально

Актуально

Методи дослідження:

3. Метод хронометричної проби із метою прогнозування психосимптоматики, перебігу та ефективності психологічного супроводу осіб із психосоматичними порушеннями.

Рівень особистісної тривожності у спектрі «хронометру»

«хронометр»	Рівень тривожності T_0 (в балах)	Кількісний розподіл досліджуванних (185 = 100 %)		η X_{Σ} , T_{Σ}	η T_{Σ} , X_{Σ}
		кількість осіб	%		
$0,7 \leq X_{\Sigma} < 0,8$	31-34	33	19	0,76	0,65
$0,8 \leq X_{\Sigma} < 0,86$	27-29	40	22	0,29	0,21
$0,86 \leq X_{\Sigma} \leq 0,94$	33-37	38	21	0,69	0,73
$0,94 < X_{\Sigma} \leq 1,0$	45-48	37	19	0,97	0,98
$1,0 < X_{\Sigma} \leq 1,1$	25-29	35	19	0,28	0,19

η X_{Σ} , T_0 – кореляційне відношення між значенням хронометру та рівнем прояву особистісної тривожності;

η T_0 , X_{Σ} – зворотний знак кореляційного відношення між рівнем прояву особистісної тривожності та значенням хронометру індивіда

Методи дослідження:

4. Методи математичної статистики: описова статистика, методи середніх величин, процентильна статистика, порівняння середніх значень за t-критерієм Стюдента, кореляційний аналіз.

Розрахунковий та статистичний вік початку загострення ішемічної хвороби серця

Група	„хронотип“	C	Цикли (у роках)			Статистичний вік хворих	σ	t
Чоловіки (180інд.)	$0,8 \leq X_{\text{т}} \leq 0,82$	6,9	5С	6С	7С	34,1-41-47,9	1,3	0,001
			34,5	41,4	48,3			
Жінки (192інд.)	$0,8 \leq X_{\text{т}} \leq 0,82$	6,9	5С	6¼С	7¼С	34-44-54	1,1	0,001
			34,5	44,8	53,5			
Чоловіки (203інд.)	$0,83 \leq X_{\text{т}} \leq 0,85$	7,0	7С	7¼С	8¼С	49-54-59	1,6	0,01
			49	54,3	59,6			
Жінки (174інд.)	$0,83 \leq X_{\text{т}} \leq 0,85$	7,0	7С	8С	9¼С	49-56-64	1,3	0,001
			49	56	64,7			
Чоловіки (154інд.)	$0,95 \leq X_{\text{т}} \leq 1,0$	8,2	4¼С	6С	7¼С	39-49-59	1,2	0,001
			38,9	49,2	59,4			
Жінки (337інд.)	$0,95 \leq X_{\text{т}} \leq 1,0$	8,2	6С	6¼С	7С	51-55-59	1,1	
			51	55,2	59,5			

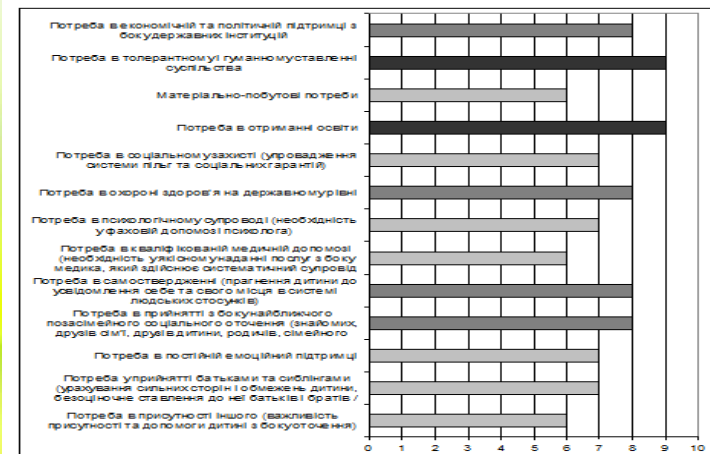

Рис. 1.4. Узагальнені дані щодо актуальності потреб дітей із психофізичними обмеженнями

Результати реалізованого дослідження

(на теоретичному рівні):

- 1) розроблено концепцію та алгоритм психодіагностики осіб із особливими потребами в контексті хронопсихологічного та системного підходів;**
- 2) визначено хронопсихологосоматичні профілі осіб із особливими потребами з метою диференціації їх психологічного супроводу;**
- 3) виокремлено чотири групи особливих потреб дитини з урахуванням систем різних рівнів та низку специфічних потреб сім'ї в межах сімейних підсистем;**
- 4) описано особливості емоційно-вольової сфери осіб різних нозологічних груп.**

Результати реалізованого дослідження

(на практичному рівні):

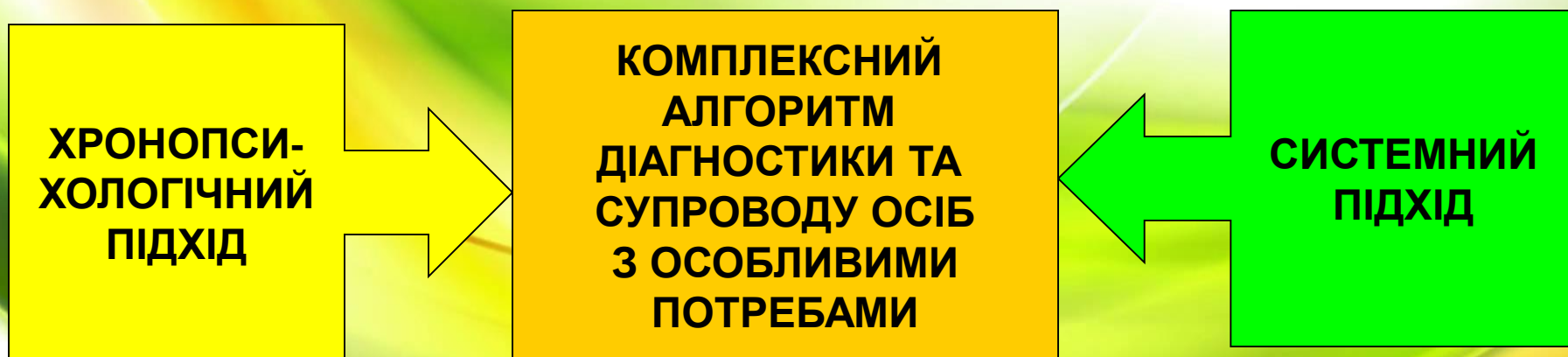

**запропонований алгоритм забезпечує
ефективність впровадження інклюзії та
підвищує якість життя цієї категорії
суспільства шляхом точної системи
діагностики, знаходження оптимальних
шляхів подальшого функціонування,
соціалізації й інтеграції осіб із особливими
потребами.**

Головна інновація запропонованого підходу:

**вперше запропоновано комплексний алгоритм
діагностики та супроводу осіб із особливими
потребами в межах двох підходів:
хронопсихологічного та системного.**

Апробація результатів дослідження

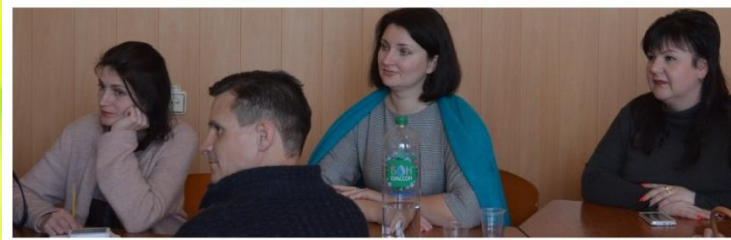
Всеукраїнська науково-практична конференція “Трансформаційні зміни особистості студентської молоді засобами професійної освіти”

Апробація результатів дослідження

Всеукраїнська науково-практична конференція “ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ЗМІНИ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ЗАСОБАМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Апробація результатів дослідження

I фестиваль психологічних практик “Стожари”

Апробація результатів дослідження

II фестиваль психологічних практик “Стожари”

II фестиваль психологічних практик “Стожари”

31 жовтня 2018 р.

Наша зіркова команда (спікери та тренери фестивалю)

II фестиваль психологічних практик “Стожари”

31 жовтня 2018 р.

Закриття фестивалю. Підведення підсумків роботи.

Продовження буде!!!

Апробація результатів дослідження

Майстер-класи для практичних психологів та школярів

Апробація результатів дослідження

Круглий стіл на тему: «Про проблеми та перспективи психолого-педагогічного супроводу осіб з особливими освітніми потребами»

МІКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Факультет педагогіки та психології
Кафедра психології

ПРОГРАММА
круглого столу на тему:

«Психолого-педагогічний супровід
осіб з особливими освітніми
потребами та їх сімей»

17 травня 2018 р.

м. Миколаїв

Апробація результатів дослідження

Міжнародний круглий стіл на тему:
«Професіоналізація діяльності, спрямованої на терапію та профілактику дисфункції сім'ї. Перспективи: методична,

Миколаївський національний університет
імені В.О. Сухомлинського
Опольський університет

Міжнародний круглий стіл

«Професіоналізація діяльності, спрямованої на
терапію та профілактику дисфункції сім'ї.
Перспективи: методична, організаційна та
практична»

Маріанна Калачюва

Сім'я - це суспільство в мініатюрі, від цілісності якого
залежить безпека всього великого людського
суспільства.

Фелікс Адлер

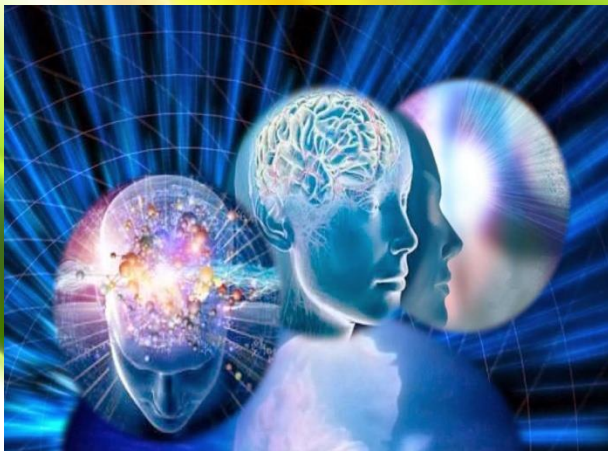
Апробація результатів дослідження Тренінгові заняття

Наукові продукти (методики)

1. Методика психологічного дослідження психосоматичного стану осіб із особливими потребами з позиції психології часу

2. Методика хронопсихологічної діагностики розвитку інтелекту дітей із затримкою психічного розвитку та розумовою відсталістю

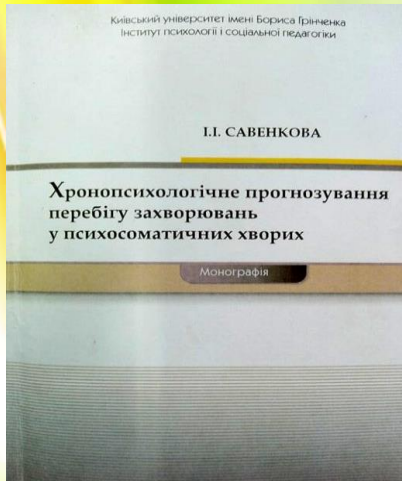
Наукові продукти (монографії)

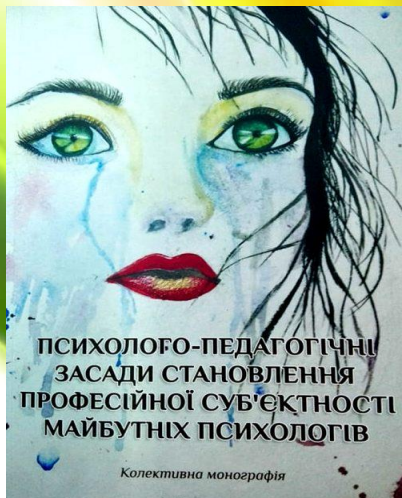
1. **Savenkova I.I. Chronopsychological prognosing of psychosomatic state for people with special needs monograph. 2019.**
2. **Кучманич І.М. Опанасенко Л.А. Психологічний супровід дітей із особливими потребами: системний підхід: монографія. Миколаїв: Іліон, 2019.**
3. **Шевченко В.В., Мухіна Л.М. Психологічні особливості прогнозування розвитку осіб з особливими потребами: особистісний аспект: монографія. Миколаїв, Іліон, 2019**

Наукові продукти (монографії)

4. Савенкова І.І. **Хронопсихологічне прогнозування перебігу захворювань у психосоматичних хворих:** монографія. К.: Київ.ун-т ім. Б. Грінченка, 2018.

5. **Психолого-педагогічні засади становлення професійної суб'єктності майбутніх психологів:** колективна монографія / за ред. Р.А. Мороз. Миколаїв: Іліон, 2018.

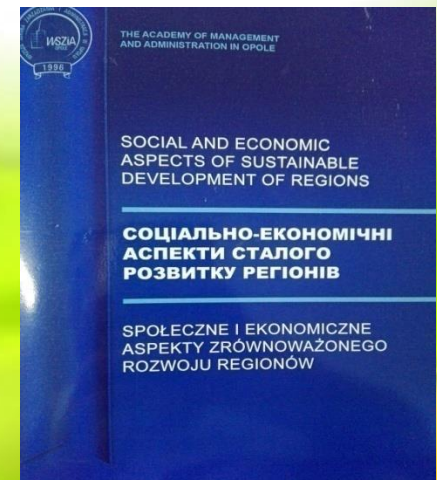
Наукові продукти (монографії)

6. Conceptual bases and trends for development of social-economic processes. Monograph. Opole: The Academy of Management and Administration in Opole, 2019.

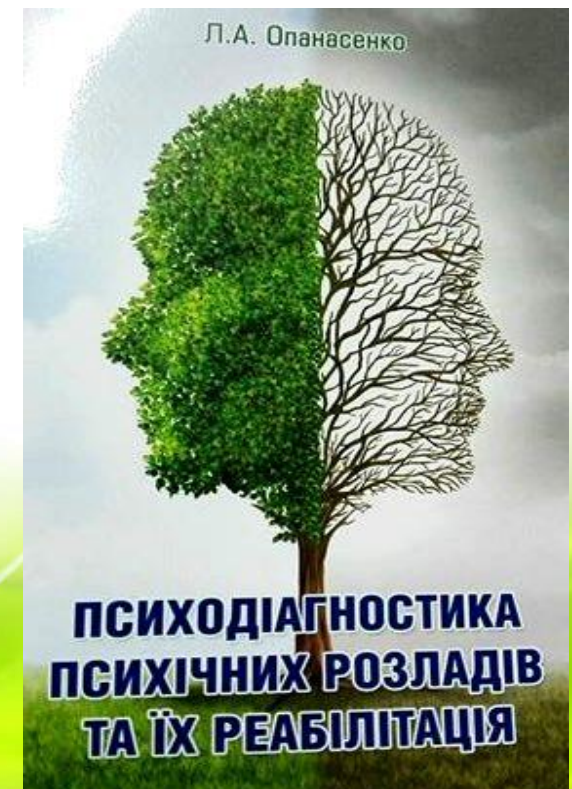
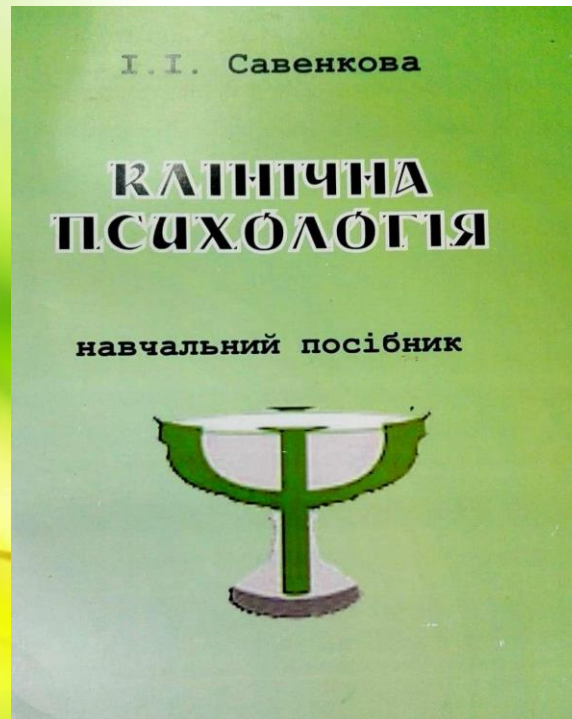

7. Social and economic aspects of sustainable development of regions. Monograph. Opole: The Academy of Management and Administration in Opole, 2018.

Наукові продукти

(навчальні та
навчально-методичні
посібники)

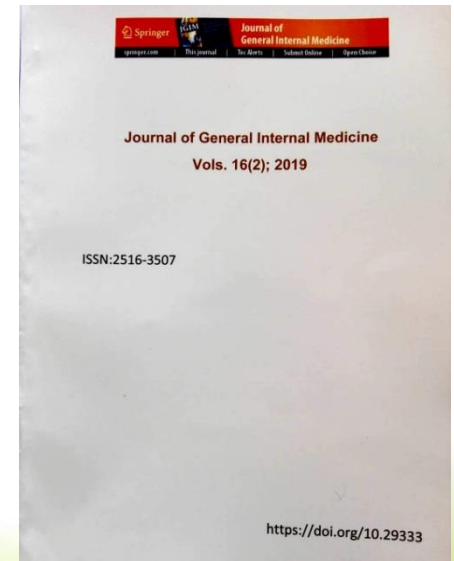

Публікації в наукометричних базах даних

Scopus, Web of Science

3. Savenkova I. Chronopsychological mental development dysontogenesis prognosing in pre-school children. Electronic Journal of General Medicine. / Savenkova I, Didukh M, Chuhueva I, Litvinenko I. 2019; 16(2):em110.
doi:10.29333/ejgm/108595 (**Scopus, вид-во Великобританія**).
4. Savenkova I. Differentiation of time characteristics in subjects with depressive states. / Savenkova I, Didukh M, Ruda N., Hazratova N. Electronic Journal of General Medicine. 2019; 16(3):em141.
doi:10.29333/ejgm/109436 (**Scopus, вид-во Великобританія**).

Публікації
в наукометричних
базах даних

Scopus, Web of Science

5. Savenkova I. Chronophychological profile of a successful athlete. / Savenkova I, Didukh M, Lytvinenko I., Mukhina L., Venger A., Schevchenko V. Research Journal of Pharmacy and Technology. 2019. doi:10.5958 (**Scopus, вид-во Індія**).
6. Savenkova I. Mechanisms and Factors of Individuation. / Didukh M., Savenkova I., Shevchenko V., Venger A. // Modern Journal of Language Teaching Methods. 2019; Vol 8. doi: 10.26655/mjtm.2018.12.1 (**Wof Sc, вид-во: Іран-Турція**).
7. Savenkova I. Differentiation of time characteristics. / Savenkova I. Electronic Journal of General Medicine. 2019; 16(4):em142. doi:10.29333/ejgm/109436 (**Scopus, вид-во Великобританія**).

Scopus®

Впровадження результатів дослідження (договір про міжнародну співпрацю)

AGREEMENT ON COOPERATION

between
Opole University
(Opole, Poland)
and
V.A. Sukhomlinsky Nikolaev National University
(Nikolaev, Ukraine)

1. THE SUBJECT OF THE AGREEMENT

Opole University (onwards - the University) represented by the dean of the Theological Faculty of Mr. Radosław Chałupniak, on the one hand, and V.A. Sukhomlinsky Nikolaev National University (onwards - the University) represented by the dean of the Faculty of Pedagogy and Psychology of Kuznetsova Elena Anatolievna, on the other hand, concluded this agreement with a view to organizing mutually beneficial cooperation in higher education, science and culture.

The main objectives of cooperation are: the development of interaction in the educational, scientific and cultural spheres, the unification of efforts and the organization of cooperation between higher educational institutions in the search for solutions to the problems of modern higher education, science, culture and sport.

2. MAIN DIRECTIONS OF COOPERATION

The parties to the Treaty have identified the following main areas of cooperation:

- creation of conditions for the implementation of joint educational programs;
- exchange of work experience and information on the structure and content of higher education, as well as the exchange of specialists in these fields;
- creation of conditions for establishing fruitful cooperation between faculties, departments and other structural subdivisions of Universities;
- participation of representatives of the higher educational institution-partner in scientific conferences and symposiums, and also in the activities of higher educational institutions in connection with the celebration of commemorative and memorable dates;
- in the reviewing and mastering of dissertations, publications in periodicals and other scientific publications of higher educational institutions;

- exchange of scientific and pedagogical workers for conducting lectures, consultations, internships, joint research and experimental work;
- exchange of graduate students, young scientists and students of various educational levels for training, deepening specialization, advanced training;
- exchange of educational-methodical and scientific sources, bibliographic and reference literature, reflecting the achievements of both higher educational institutions;
- attraction of leading specialists of higher educational institutions to work in specialized scientific councils on awarding academic degrees.

3. TERMS OF THE COOPERATION

Specific measures of cooperation, the timing of their conduct, the subject of scientific research and other current issues is determined by the Cooperation Program (onwards - the Program). The corresponding working groups are created for its implementation. The terms of the Program, the terms of its implementation and the sources of financing are agreed upon in addition.

Higher education establish responsible representatives to coordinate activities within the framework of the Program. Annually, the results of joint activities are summarized with the printing of the final materials in the periodicals of higher educational institutions and with the presentation of information on the relevant sites.

This Agreement may be supplemented or amended upon mutual consent of higher education institutions. The agreement also provides for other forms of cooperation that can be agreed separately.

Higher educational institutions agreed that, by agreement of the parties, the Cooperation Program is open to other higher educational institutions and scientific institutions.

4. COORDINATION OF WORKS

General coordination of activities of the parties under the Treaty is assigned:

- on the part of the University of Opole at the prodean of the Theological Faculty on International Relations, Mr. Professor Marek Lis;
- on the part of the V.A. Sukhomlinsky Nikolaev National University to the Ph.D. in social and behavioural sciences Litvinenko Irina.

5. TERM OF THE AGREEMENT

The Agreement is valid for 5 years. The agreement comes into force from the date of its signing. The contract will be automatically extended for the next 5 years if

neither of the parties, six months before the expiration of its term, declares in writing its unwillingness to continue this Treaty.

Each party has the right to terminate the Agreement in whole or in part, provided that the other party is informed in advance of this in writing.

The contract is made in 2 languages: Russian and English.

6. LEGAL ADDRESSES OF THE PARTIES

V.A. Sukhomlinsky Nikolaev	Opole University
National University	Poland
Ukraine, 54030,	Opole, st. Drzymaly 1A
Nikolaev Str. Nikol'skaja, 24	45-342 Opole
Phone: + 38 (0512) 37-88-38	tel / fax: +48 77 442 37 67
Fax: (0512) 37-88-15	mail: dziekanatwt@uni.opole.pl
mail: office@mdu.edu.ua	

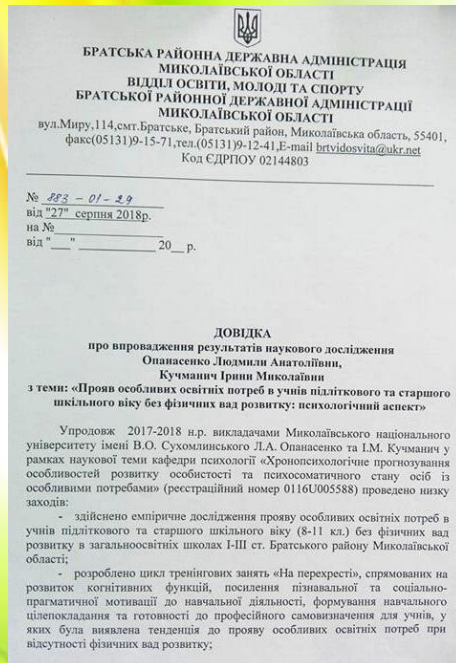
E.A. Kuznetsova

Dean

DZIEKAN
Wydziału Pedagogicznego
i Psychologicznego
prof. dr hab. Radosław Chałupniak

Mr. Radosław Chałupniak

Впровадження результатів дослідження (акти впровадження)

- 1) Довідка №30 від 14.02.2018 р. видана Обласним еколого-натуралістичним центром учнівської молоді;
- 2) Довідка №883-01-29 від 27.08.2018 р. видана відділом освіти, молоді та спорту Братської районної державної адміністрації Миколаївської області;
- 3) Довідка №139 від 02.10.2018 р. видана Обласним еколого-натуралістичним центром учнівської молоді;
- 4) Довідка №102018-1 від 10.10.2018 р. видана сімейним психологічним центром «Клуб неслухняних дітей».
- 5) Довідка про впровадження №443/01 від 17.05.2018 Миколаївського обласного центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.

Впровадження результатів дослідження (акти впровадження)

6) Довідка про впровадження №391/01 від 03.05.2018
Миколаївського обласного центру соціальних служб
для сім'ї, дітей та молоді.

7) Довідка про впровадження №24 від 23.02.2018
Миколаївської загальноосвітньої школи I-III ступенів
№1 імені Олега Ольжича.

8) Довідка про впровадження №127 від 15.05.2018
Київського університету імені Бориса Грінченка.

9) Довідка про впровадження №33 від 22.02.2018
Лисогорського закладу загальної середньої освіти
№1.

Семейный Психологический Центр **Клуб Непослушных Детей**

м. Миколаїв, вул. Морехідна, 14, офіс 108, сайт: familyclub.net.ua
тел. +38(099)6329965, +38(073)4051340
Від 10.10.2018 р. № 102018-1

ДОВІДКА
про впровадження корекційно-розвивальної програми
«Навчаюся із задоволенням»

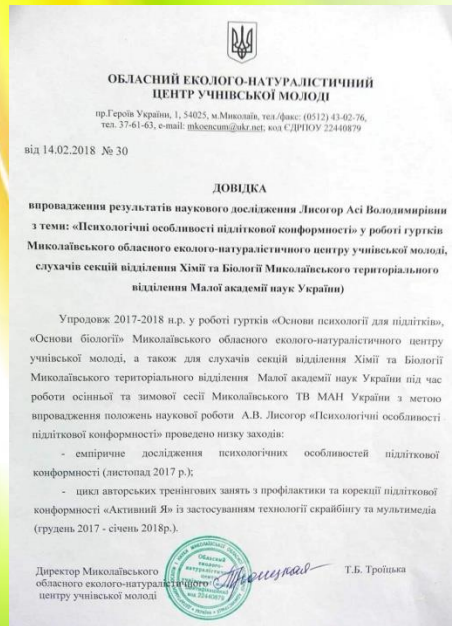
Опанасенко Людмила Анатоліївна

з теми: «Хронопсихологічне прогнозування особливостей розвитку особистості та психосоматичного стану осіб із особливими потребами»

У Семейному психологічному центрі «Клуб неслухняних дітей» (м. Миколаїв) протягом 6 місяців (з квітня 2018 р. по жовтень 2018 р.) було впроваджено авторську корекційно-розвивальну програму Л.А. Опанасенко (викладача кафедри психології МНУ імені В.О. Сухомлинського) «Навчаюся із задоволенням» у роботі з дітьми з особливими потребами шкільного віку. Результати роботи: покращення показників функціонування пізнавальних процесів (сприйняття, уваги, пам'яті, мислення); активізація пізнавальних та соціально-прагматичних інтересів, пов'язаних із навчанням; розвиток навчальної мотивації.

Директор Семейного психологічного центру
«Клуб неслухняних дітей» Т.В. Певойт

Впровадження результатів дослідження (акти впровадження)

10) Довідка про впровадження №44 від 15.02.2018
Миколаївського професійного ліцею будівництва та
сфери послуг.

11) Довідка про впровадження №57/01 від 29.01.2018
Державної реабілітаційної установи «Центр
комплексної реабілітації для дітей з інвалідністю
«Мрія».

12) Довідка про впровадження №17 від 13.02.2018
Міської станції юних натуралістів.

13) Довідка про впровадження №3 від 22.02.2018
Дошкільного навчального закладу №22 м. Миколаєва.

Впровадження результатів дослідження

(патент на винахід, міжнародне партнерство)

 Erasmus+ /

Jean Monnet Programme

 Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

 IADCES MELBOURNE

International Agency for Development of Culture, Education and Science
Level 7/ 30 Collins St, Melbourne, VIC 3000, Australia

DEMOCRACY GRANTS PROGRAM

GRANT RECIPIENT

Name of NGO - The With Love To Everyone

Head NGO - Iryna Savenkova, Chairman of the NGO

Primary goals –

- 1) socio-psychological support of people from socially disadvantaged groups
- 2) promoting positive socio-psychological transformation and adaptation to the new life conditions of socially disadvantaged groups
- 3) Socio-psychosocial rehabilitation of individuals from socially disadvantaged groups, especially of youth and of those disabled, their involvement in the active social life.

Project dates from 01-11-2018 to 01-04-2019

Впровадження результатів дослідження (права інтелектуальної власності)

Впровадження результатів дослідження (проходження практики)

Впровадження результатів дослідження (навчальні курси)

- Психологічний супровід дітей із особливими потребами та психологія часу
- Психологія здоров'я
- Нейропсихологія та клінічна психологія
- Патопсихологія та психосоматика
- Психологія та психодіагностика
аномального розвитку
- Психологічне консультування
- Сімейне консультування та
психотерапія
- Психотерапія та психокорекція

Висновки

1. У дослідженні наведено теоретичне узагальнення і нове розв'язання наукової проблеми хронопсихологічного прогнозування перебігу психосоматичних захворювань з позиції психологічної диференціації індивідуальних психологічних властивостей людини з особливими потребами, яке переконує, що ознаки соматичних розладів повністю узгоджені з ними й, відповідно, можуть бути досить прогнозовані й визначені з урахуванням типологічних груп, а також залежні від індивідуального (власного) біологічного часу.

Висновки

Застосування у практичній діяльності знань про систему взаємозалежностей та їх співвідношення між індивідуально-типологічними особливостями, часовими характеристиками, фактором часу, хронотипом у суб'єктів з особливими потребами, що страждають на психосоматичні захворювання, мають принципове значення під час проведення цілеспрямованого психолого-соматичного впливу, у розробці своєчасного прогнозування розладу.

Висновки

2. У якості теоретико-методологічних основ хронопсихологічного прогнозування перебігу психосоматичних захворювань визначено використання системного підходу, реляційної концепції часу, концепції суб'єктивного теперішнього, психологічної теорії діяльності, психоаналітичної концепції особистості, концепції здоров'я, концепції особистісних особливостей.

Аналіз факторів, які зумовлюють перебіг психосоматичного захворювання, дав підставу віднести до найважливіших передумов прогнозування порушення диференціацію часових характеристик у суб'єктів із цими розладами.

Висновки

3. Обґрунтовано вибір психолого-часових індикаторів прояву психосимптоматики соматичних порушень осіб із особливими потребами. На цій основі розроблено концепцію хронопсихологічного прогнозування перебігу психосоматичних захворювань осіб із особливими потребами, сутність якої полягає у тому, що, враховуючи психологічні індивідуальні особливості кожного окремого індивіда з особливими потребами, схильного до психосоматичних захворювань, є можливість передбачити місце його найменшого опору. Дослідницька процедура була спрямована на виявлення взаємозв'язку і взаємозалежності індивідуально-типологічних особливостей у суб'єктів із соматичними порушеннями від часових параметрів і співвідношення між ними.

Висновки

Запропонований механізм визначення часу гострого прояву психосоматичних захворювань або часових «зон ризику» дозволив розробити модель схематичного відображення часових періодів розвитку соматичних порушень осіб із особливими потребами, тобто уявити, як відбувається формування психосоматичних порушень у певних вузлових точках або точках фазової сингулярності. Поняття «С-період» розглядається як психолого-часовий індикатор загострення хронічного психосоматичного захворювання. Своєчасна комплексна психологічна та комбінована медикаментозна профілактика створить умови для запобігання його загострення та допоможе зупинити хронізацію самого патологічного процесу.

Висновки

4. Здійснена практична розробка загального алгоритму прогнозування психосимптоматики, перебігу хвороби та ефективності лікування психосоматичних порушень; побудовано модель «хронопсихологічного профілю особистості» хворих на кардіологічні, гастроентерологічні, уронефрологічні, суміжні невротичні та соматоформні розлади та модель «програми комплексної психологічної реабілітації» хворих на соматичні порушення. Визначено п'ять основних етапів хронопсихологічного прогнозування перебігу психосоматичних захворювань осіб із особливими потребами.

Окреслено чотири групи потреб дитини з особливими потребами в межах її взаємодії з мікро-, мезо, екзо- та макросистемами та проведено їх діагностику. Схарактеризовано чотири групи специфічних потреб сім'ї, яка виховує дитину з особливими потребами з урахуванням підсистем сімейної системи.

Дякуємо за увагу!